

קבו א מיי פרא מלג סלס
הלכה:
קבו ב מיי פייז מלג סלס
הלכה:
קבו ג ד ה מיי פיד מלג
מקואות אלכ ד פמג
עשין מלג טושיע יוד סימן
לח סעף מל:

תורה אור השלם

1 אך את הנהיג ואת הנהיג
את דהחשף את הנהיג את
הנהיג ואת הנהיג
במדרג לא כב

מוסף תוספות

א. משום טומאה ישנה לא
איטידין לאתויי הך
עובדא, דמתני' היא
ומיתני' לה ליעיל חור
ועשה מהם כלים וכי
אלא. טוס' האל"ש. ב. כתב
רש"י ז"ל דיעבד ויהי
אליפגו בה, ואשתמריטיה
למון זיל דמתני' היא
במסכת כלים, ריעני'
ג. פירש רש"י ז"ל דרביא
משום כלים קטנים ולא
תימא מחמת קטני אין
גושבים כלים, ואחרים
פירשו כלים גדולים.
דפ"א. ד. דבנות כותיים
נדות מעריסותן. טוס'
האל"ש. ה. דדם גויה כהן
בהמה. טוס' האל"ש. ו. אע"פ
דחיש לביעוטא בפרק
אלמנה (ביעבות טז:). טוס'
מה נל. ז. אבל לא משל
כותיים ומשל גוים על של
ישראל משום דהוה מן
הפטור על החיוב דקסבר
גרי אריות הן. טוס' האל"ש.
ח. דאפי' רבנן דלא חישי
לביעוטא דאפילו גרי
אריות הן שרינה רבנן
נדות מעריסותן. טוס'
נל. ט. כמו שגורו על בת
עובד כוכבים. טוס' האל"ש.
י. ההיא משנה. טוס'
האל"ש. יא. טעמא דרש"א.
טוס' האל"ש. יב. אלמא לאו
משום טימור הוא. טוס'
האל"ש. יג. דרש"י הוא
שראות הן בקטנותן. טוס'
מה נל. יד. אפילו. טוס'
האל"ש. טו. א"י הווי
דליהוי מנאה ולא חזיא.
טוס' נמוח טו. טז. דקסבר
דכותיים גרי אמת הן א"כ
הווי נדות מעריסותן מן
התורה. טוס' מה נל.
יז. אע"פ דהוי מיעוטא
דשבת דוימנין דהויא
ביום ליתיה, (מ"מ). טוס'
האל"ש. יח. דן[ה] לא
שכיח כלל שתהא רואה
מיד בשעת ליתיה. טוס'
האל"ש. יט. שלא ראתה.
טוס' מה נל. כ. שלא חזו.
טוס' מה נל. כא. שלא
ראתה. טוס' מה נל.
כב. הך דחזו. טוס' מה נל.
כג. ולא חישי רי"מ. טוס'
מוחט טו. כד. כיון דלר'
יוסי כותיים גרי אריות הן
אם כן היינו גריות. טוס'
האל"ש. כה. ככותיים. טוס'
לגן טו. כו. הוצרכו לעשות
הדחקה שלא טימעי בהם.
טוס' האל"ש לגן טו:
כז. כדאמר רבי עקיבא:
בסמוך ולא שייך הני אלא
דבר המטלטל. טוס' הרי"ן.
כח. דלא דלא קאמר רבי.
אם אין הלכה זו מקופחת
לישגא דשבויה הוא
לאמרה פעמים בקורב.
ריעני'.

רב אשי אמר עוֹלָם כְּבִלֵי חָרֶם דְּמוֹ. הַכָּא לִית לִיה לְרַב אֲשֵׁי טַעמָא
הוֹאִיל וְכִי נִשְׁבְּרוּ יֵשׁ לְהַסְתָּה שׁוֹיְנֵיהּ כּוּ וּמִיּוֹה לַעֲנִין לְהִלְרִיב
נִבְרִינָה כְּשֶׁהֵן חֲדָשִׁים אִית לִיה לְרַב אֲשֵׁי הָאִי טַעמָא נִבְרִינָה
נִבְרִינָה דְּמַסְכַּת ע"ז (דף ע"ד ע"ב): **דאמר** רב יהודה מעשה בשל ציון
המלכה. ומימי ראה דבימי שמעון בן
שטח גזרו טומאה על כלי מתכות
דיחזרו לטומאתן ישנה והוא היה בימי
של ציון המלכה כדאיתא בפרק ג'
דמעניט (דף כג): לאמר מעשה שזיו
ר"ש בן שטח ושל ציון המלכה שזיו
גשמיים יורדים מע"ש לע"ש וכו':
הניחא ל"מ"ד דלא ל"ב הטומאות
אמרו. ב"ש"ג סבירא ליה
הכי (ט) (במספתא) דלל"ס (פ"ב) גבי
הוא דמייתי לעיל (כלי עץ וכלי עור
כו') ופליג א"ת"ק לאמר סתמא יחזרו
ומתלמתי ישנה וטעמא משום דטומאת
ממ היא זמן וטומאה וישבד ולא ירעה
להמתין: **אחד** ב"ים גדולים.
שמרוב גודלן אינן מקבלים טומאה
בגון כלי עץ שהן ימרים על ארבעים
סאה שאינן מיטלטלים מלא וריקן
אפ"ה מיקמי שאיבה אחד כלים
קטנים כדתנן במ"ט כלים (פ"ב מ"ב)
ומייתי לה צ"פ"ה א"ס טריפות (חולין דף
נד): הדיקן שכלי חרס הן וקרקריותיהן
דפנותיהם יושבין שלם מסומכים
שעורן מכדי סיכת קטן ועד לוג
אזל צליר מהכי טהורים:

אף בנות כותיים. תימה לר"י
דצריש בנות כותיים (נהל"ב.
והוא טעמא ל"ה כ"מ דחייש למיעוטא
כותיים גרי אמת הן ואלו ראתה
גרי אריות הן לא שייך האי טעמא
דלפ"ה א"ס ראתה טהורה מדאורייתא
דע"ג לא מנמלאו צידיה¹ ובשמעתין
מוכח דלכ"ע בנות כותיים הוי מ"מ
לבר ולמלאן דלא חייש למיעוטא או
דצ"ה גרי אריות הן הכי מני לה
ב"מ דבר ועוד דר' יוסי אית ליה
דגרי אריות הן בזמנות בפרק רבי
ישמעאל (דף טו: וס) דאית ליה
תורמין משל ע"ג על של כותיים ומשל
כותיים על של ע"ג והכא חשיב אליבי'
בנות כותיים צ"ח דבר וי"ל דבנות
כותיים איתא לכ"ע² וגורו עליהן שיהיו
נדות שלם טעמו בהן³ ואלו דמוקי

התם מתני' כר"מ משום דהיא⁴ מוכחא דלא הו"י⁵ משום טימוע דתמי
הכותיים מנמלאין משכב התחמון כעליון מפני שהן זועלי נדות מספק
ומסיים ואין שורפין עליהן את התרומה מפני שטומאתן ספק⁶ משמע
דקאי אף אקטנות לאידין בזה והא דקאמר התם רבי יוסי מעשה
היה בעינכול וטבילוה קודם לאמה לאו משום דחייש למיעוט מיימי
ראה דמיעוט דשכיח הוא דהא טעמא דרבי יוסי משום טימוע אלא
לכך מיימי ראה⁷ דאי לאו דשכיח הוא לא הו"י לן למיגור שיהו נדות
מעריסותיהם⁸ משום טימוע דלא ליהוי כחוכא ואיטלוה⁹ וא"ת מהי
חשיב ליה לר"מ צ"ח דבר והלא בלאו הכי בכל מקום חייש ר' מאיר
למיעוטא¹⁰ וי"ל דהכא¹¹ הוצרכו לגזור משום דמיימי לחוקה רובא שלם
ראתה דמסתמא עס יאיתמה לעולם לא ראתה¹² ואוקמי אחזקה¹³ וסמוך
רובא¹⁴ לחזקה¹⁵ ואיתרע ליה¹⁶ מיעוטא ולא הוה חייש רבי מאיר אי לאו
דגורו ליה צ"ח דבר דהוה ליה מיעוטא דמיעוטא¹⁷ כדמוכח בריש פרק
במתא דיצמות (דף קט): וא"ת למ"ד בפ"ב דמסכתא ע"ז (דף לו):
גזרו על צמותין משום דבר אחר היינו שיהו נדות מעריסותן אמאי חשיב להו
צמותין משום דלדוקין בעצודת כותיים טפ"ב¹⁸ אזל צנות כותיים וזו
אזל עכו"ם לא: **בלא** המלטלין. נקט מנלטלין משום שזו טומאת אהל עכו"ם
אפילו בזמנא דרבי מאיר הוה המלטל אצל אינן המיסך על הארץ קתני התם¹⁹ דמציאן
טיפת הצדד והשלג וכפור והגלד והמלח אצל אינן המיסך על הארץ קתני התם²⁰ דמציאן את הטומאה:
אקפח את בו'. לשון שצוהה הוא כלומר אקפח את בני א"י וזו דבר אמת שהלכה זו מקופחת²¹ וכענין זה מצינו במקרא
(בראשית מט) חי פריעה א"ס תלמו מזה * כלומר שלם תלמו מזה²²:

ועולם לכלי חרס דמו. הואיל וצרייתן מן החול הלכך פשוטיהן
טהורין ואין בהן טומאה [ישנה]: הואיל וגראה טורו. במחוק דרך
דפנותיו לא חשיב גב אלא תוך: בשל ציון. בימי שמעון בן שטח
היתה: כל ליה. צמת שהיתה לריכה להמתין הזאת שלישי ושיבי
לפיכך שצרתן למחר טהרתן לכו
ציוס: וריסקן שולד"ר בע"ז שמחבר
כסף במקום שבר: גדר מי חטא.
מנאלו מי חטאת עטלים שאין לך אדם
ממתי' ז' ימים אלא שזכרן ומסתמא
מורת מי חטאת: למ"ד נו'. * לא
ידענא היכא: אמרו. שיחזרו: צדי
טהרסו. כמולא רמון: צמ יומא.
בלא הערב שמש שהרואה שנטמאו
ומשתמשין בהן זו ציוס ואינו יודע
שנצברו סוכר שהטבילום: עולה.
מולעל: דלפנינו מרפף. הדיקן
ושבדן כולן כמו¹ מחלולת לרופא שמה
לא יקבנו ליה א שמה יאמרו איכא.
ואיכא דלמרי שמה לא יקבנו איכא
שמה יאמרו כו' ליה דהא מינכר
עשייה שנחמדש כולו זה נראה עניי:
חכם הצינור. שקבעו ולבדוק חקקו
להמשין מים למקוה דשז ציוס פוסל
אזל הכלים פוסלים משום שאיבה:
ואחד כלים קטנים. דלא תימא לא
חשיבי: ואפילו גלי גללים. שאינם
קריין כלים לענין קבלת טומאה הוו
כלים לענין שאיבה: גללים. (פ"ב ע"ש:
לני אדמה. דלאו ע"י גיבול הוא ככלי
נמר וכלי חרס: מעטרין. דשוכח לא
שאיבה שאיבה הואיל ולא לכך נתכוון:
בחדל. שלא תחת הצינור ונתמלא מן
הנוטפין ופלו למקוה שהוא טהור
דצמיח תחת הצינור וכשהניח בשעת
קישור עזים ואח"כ נפתחו ושכחן
דמוקי לקמן הוא דפליגי ביה דגלי
דעמיה שרצה שיפלו לתוכו ומשום
פזור עזים לא בטלה מחשבדו ראשונה
אזל צמוח בחצר ואפי' בשעת קישור
ונפתחו לא מוכחא מחשבדו קמייתא
שפיר מעיקרא הלכך בטלה: במקוה
עומדים. צמיח תחת הצינור בקישור
עזים לא נמנו ורבו עליה לנטול דברי
צית הלל דלא חזרו בהן: סינן. תחת
הצינור בשעת קישור עזים ואחריו
גשמים לבוא ויאל למלאכתו ושכחן
דברי הכל הואיל ומתחלה לכך נתכוון
לא בטלה מחשבדו בשכתתו: דברי
הכל טהורים. דליכא גלוי דעתא:

בטלה מחשבדו. דכי נפתחו אהם דעמיה דקסבר לא ירדו גשמים
עוד: צרי להו. י"ח דבר שאין זו מן המניין דכל זמן שלא נמנו
ורבו הואיל הלכה כצית הלל וטהור: **נדות מעריסותן**. מיום שנולדה
דגוינן דילמא חזאי נדות דקטנה צת יומא מנמאה צנדה דתינא¹
אין לי אלא אשה תינוקת צת יום אחד לנדה מנין תלמוד לומר
ואשה² וכתיב אין דורשין מדרש זה וכי חזין לא מפרשי לה הלכך
גזור צהו רבנן: **כל המטלטלין מציאין את הטומאה**. משום אהל
שאם איהל ראשו אחד על המה ורואשו אחד על הכלים מציאין אהל
טומאת אהל המה ליטמא³ ז' ימים ונלויה אזל הטומאה דרין אהל
טמא: **בעושי המרדע**. אפילו אין בהן פותח טפח אלא כעושי
המרדע. ולקמן [י]. מפרש יש בדיקפו טפח חוט טפח לריך להקיפו
ואף על גב דאהל דאורייתא פחות מטפח לא הוה דהלכה למשה
מסיני הוא⁴ כשאר כל השיעורין הכא גזור רבנן היקפו משום עזי:

אקפח
גזרו על צמותין משום דבר אחר היינו שיהו נדות מעריסותן אמאי חשיב להו
צמותין משום דלדוקין בעצודת כותיים טפ"ב¹⁸ אזל צנות כותיים וזו
אזל עכו"ם לא: **בלא** המלטלין. נקט מנלטלין משום שזו טומאת אהל עכו"ם
אפילו בזמנא דרבי מאיר הוה המלטל אצל אינן המיסך על הארץ קתני התם¹⁹ דמציאן
טיפת הצדד והשלג וכפור והגלד והמלח אצל אינן המיסך על הארץ קתני התם²⁰ דמציאן את הטומאה:
אקפח את בו'. לשון שצוהה הוא כלומר אקפח את בני א"י וזו דבר אמת שהלכה זו מקופחת²¹ וכענין זה מצינו במקרא
(בראשית מט) חי פריעה א"ס תלמו מזה * כלומר שלם תלמו מזה²²:

18 (לעיל די: ע"י כמות
פ"ב: 19 (חולין כגג).
20 מקואות פ"ד מ"ב, ד' מדה
לא: 21 (ס) אהלנת ע"ז מ"א,
1 (מדה י"ד, 1) (מדה י"ג),
2 (ויקרא טו, 15) (ע"י צמות
יע"י: 3) (שם למה וכל ציון
המלכה ע"ש וע"י רבה בחקתי
פרישה לה: 4) ע"י צ"ש שם,
5) (ז"ל ללי ממכות פשוטיהן
ומקבלין טו, 1) (ס) (אהלנת
פ"ח מ"ב, 1) (שם לך דף ח,
10) (וע"י טוס' מנייה ח: ד"ה
אחלה).

הגהות הב"ח

18) רש"י ד"ה גללים שיש.
19) בעלמא פכ"י פ"ב ע"י
פ"ב: 20) (רוב' ד"ה המלכה
וע"י מנייה ליה הכי במסכת
כלים (וכן הוא בפ"י) י"ב
ע"ש פ"י ח"א:

גליון הש"ס

גמ' איבא בינייהו
דרצינורו מרפף. ע"י צמתי
דכלוס פ"ח מ"ז ומימין
שם ד"ה ריב"ז: ר"ה
למ"י ל"י חיבא. עיין צמות
דף כה ע"י צ"ש ד"ה
מלן שמתעל כו' ושי:
רש"י ד"ה גללים שיש.
עיין רש"י לקמן דף נח
ע"א ד"ה ללי גללים. ועי'
ש"מ תש"ז מ"א קומן
קפא: רוב' ד"ה אקפח
וכו' שלא תצא מזה. ועי'
מנייה דף טז ע"ב טוס' ד"ה
אחלה צמתי ומימין דף
סו ע"א:

הגהות הגר"א

18) (וב' וולג' וי"ו דלמך
י"ב עד י"ז עיוס גזר) ת"א
(וכי"ה פ"ח"ה ובמהל ראשון
לד"ה לה):

לעוי רש"י

שולד"ר. לרדך.

מוסף רש"י

מעריסותן. מקטטין (נדח
זא).

רב נסים גאון

במחוק בן שטח תיקן
תורה לאשת. תמצא
דבריו במבוארין במסכת
כתובות בפרק האשה
שנפלו לה נכסים, גמיה
נמי הוי בראשונה היו
כותבין לבתולה מאתים
ולאמנה מנה וכו', עד
שבא שמעון בן שטח ותיקן
שידה כותב כל נכסאי
אחריון לבתובתן. ותיקן
זאת הבריתא במסכת'
כתובות בריאש פרק י"ב,
והוא אחרון המסכת.

רבינו הגנאל (המשך)

יש חוק ככלי חרס והוא
בית קבול, אבל פשוטיהן
תהורין וגזרו עליהן להיות
מיטמאין מגבן הואיל וכלי
זכוכית יצאה הטומאה
מגבן שהוא אחריון כאילו
בתולה הויה. אבל לללות
מדי טומאתן כלי זכוכית
ככלי מתכות הן וצריכין
טבילה ב"י סאה, והכין
ק"ל כרב אשי והוא
בתורה. שמעון בן שטח
תיקן בתובה לאשה. מפורש
במסכת כתובות פרק האשה
שנפלו לה נכסים בסופו, עד
שבא שמעון בן שטח ותיקן
שידה כותב כל נכסיו
אחריון לבתובתן. (וכוכיה) [מתכות] ועמד ושיבדן,
כדק"ל נשברו תהורין ועשאן מיד כלים, גזרו עליהן לחזור לטומאתן הישנה, ולא לכל טומאה גזרו גזירה זו אלא לטומאת
מת לבדו. ומ"ס אמר עולא משום גזרי מי חטאת, פי' דאי מסתרת להן אתי לאקלוילי במי נדה. ואקשינן ולמאן דאמר דלכל הטומאות
חזרין לטומאתן ישנה ושיבדתינן כהאי גוונא לא טהרתן מי"ט. אמר אביי גזירה שמה לא יקבנו ככדי טהרתן כדתנן כלי מתכות כמה
שיעורין הדלי למלאות בו כו'. רבא אמר גזירה שמה יאמרו טבילה בת יומא עולה. פי' הוואה כי שבדו ותקנו ונעה מדי, כ"י קייבילו
וישתמשו בו מיד בלא הערב שמש יאמרו שבירתן מטהרתן וטבילתן מטהרתן מה שבירתו אינה צריכה הערב שמש, אף טבילתו אינה
צריכה הערב שמש. מפדי אביי ורבא סברי תרווייהו יחזרו לטומאתן ישנה מאי ביניהו. איבא בינייהו דרצינורו מרפף, פירוש כגון
שפור שרצף, שייקו כותלי הכלי בתוכן ונעשה כאילו נשברו כותלי, לאביי דחייש שמה לא יקבנו ככדי טהרתו א"כ רצינור חייש
ועדיין טומאתו ישנה עליו, ולרבא פירח טומאתו דהא רציף ולא כלי הוא. המניח את כליו תחת הצינור. כליו פשוטה היא.